

Dosarul nr. 2ra-200/2022
2-17173882-01-2ra-14022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Tricolici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni împotriva Stelei Tihon, Lilia Tihon (Capșa), Svetlana Balan, Angela Sonic, Alexandru Nimerenco, Mariana Nimerenco, intervenienți accesorii Vasile Tihon, notarii Oxana Vișanu, Galina Ceban, Tamara Chigaian, Petru Chitoroagă, Vladimir Bîstrițchi privind constatarea nulității absolute a actelor juridice,

împotriva deciziei din 14 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 iunie 2017, Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Stelei Tihon, Lilia Tihon (Capșa), Svetlana Balan, Angela Sonic, Mariana Nimerenco și Alexandru Nimerenco privind declararea nulității absolute a actelor juridice, repunerea părților în poziția inițială și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada anilor 2008 - 2010, BC „Energbank” SA a acordat SRL „Tihstel-Agro” mai multe împrumuturi, în baza contractului de credit nr. 897-44 din 30.05.2008, contractului de credit nr. 897-46 din 29.08.2008 și contractului de credit nr. 897-49 din 04.03.2010. Rambursarea acestor credite și plăți aferente au fost garantate de către asociații SRL „Tihstel-Agro” - Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) prin semnarea contractelor de fidejusiune din 30.05.2008.

Din motivul neexecutării obligațiilor de plată în temeiul contractelor de credit, la 01.06.2011 reclamantul s-a adresat cu acțiune în instanța de judecată împotriva debitorului SRL „Tihstel-Agro” și fidejursorilor Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa),

iar prin hotărârea Judecătoria Orhei din 24 octombrie 2011 (nr. 2-1311/2011), devenită definitivă la 12 iunie 2013, acțiunea a fost admisă și s-a dispus încasarea în mod solidar a sumei de 3 076 543 de lei.

Deși pe parcursul examinării cauzei de către Judecătoria Orhei a fost admisă măsura de asigurare, aceasta a fost anulată de către Curtea de Apel Chișinău în partea bunurilor fidejuserilor Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) și menținută în partea bunurilor debitorului SRL „Tihstel-Agro”.

Consideră că prin atacarea cu recurs a încheierii prin care au fost admise măsurile de asigurare pârâții au acționat cu rea-credință având astfel intenția de a scoate de sub urmărire bunurile înregistrate după aceștia.

A notat că, la 01 noiembrie 2012, pârâta Stela Tihon a obținut radierea sechestrului din Registrul bunurilor imobile în privința imobilului cu nr. cadastrale xxxx, xxxx, iar o zi mai târziu, la 02 noiembrie 2012, a înstrăinat acest imobil către Mariana Nimerenco și Alexandru Nimerenco, aceștea fiind persoane apropiate pârâtei.

A susținut reclamantul că în acest sens, încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012 a avut loc în mod fictiv, nefiind determinat de o cauză reală de înstrăinare, dar pentru a nu da posibilitate reclamantului să încaseze datoria impunătoare în mărime de 3 076 543 de lei.

Reclamantul a menționat că, aceeași schemă frauduloasă de scoatere de sub urmărire a bunurilor sale Tihon Stela a aplicat-o și în privința bunului imobil, teren agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx, când radiind sechestrul din Registrul bunurilor imobile la 31.10.2012, a revocat prin intermediul tatălui său donația făcută prin contractul de donație nr. 454 din 16.09.2009 și în acest mod a radiat dreptul său de proprietate transferându-l înapoi tatălui său, care ulterior a decedat și prin moștenire, în baza certificatului de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015, acest bun a trecut în proprietatea soției și mamei Stelei Tihon, Svetlana Balan.

Referitor la acțiunile frauduloase întreprinse de pârâta Tihon Lilia, a indicat că aceasta la fel, după radierea sechestrului la data de 24.09.2012 din Registrul bunurilor imobile în privința imobilului cu nr. cadastral xxxx, xxxx, pe care îl obținuse prin certificat de moștenire și contract de împărțire a bunurilor succesoriale de la tatăl său, realizând că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12.06.2013 le-a fost respins recursul și a fost menținută hotărârea primei instanțe de încasare a datoriei în mărime de 3 076 543 de lei, care a intrat în vigoare la 24.07.2013, a înstrăinat imobilul menționat prin încheierea în mod fictiv a contractului de vânzare-cumpărare nr. 6045 către Angela Sonic, cu care este în raporturi de rudenie.

A remarcat că, actualmente, datoria pârâtelor Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) constituie 2 710 123,90 de lei.

Reieșind din cele menționate, BC „Energbank” SA consideră că are interesul legitim și actual pentru a solicita invalidarea tranzacțiilor contestate în privința imobilelor care au aparținut pârâtelor în perioada procesului judiciar examinat de Judecătoria Orhei despre încasarea de la pârâtele Stela Tihon, Lilia Tihon a datoriei bancare, imobile care după anularea sechestrului în timp ce se examina apelul împotriva hotărârii primei instanțe, au fost înstrăinate în mod fictiv, doar pentru a fraudă interesele băncii care deținea și deține o creanță față de acestea în sumă de peste 3 milioane de lei, care nu poate fi încasată.

A relevat aplicabilitatea la caz a art. 218 din Codul civil, care prevede acțiunea pauliană și anume că, creditorii chirografari ai părții ocrotite pe calea acțiunii oblice pot cere anularea actului juridic al debitorului său făcut în fraudă intereselor (drepturilor) sale de către debitor.

Consideră că la caz sunt întrunite condițiile pentru intentarea acțiunii pauliene și anume creanța BC „Energbank” SA obținută prin hotărârea Judecătorei Orhei din 24.10.2011 este certă, lichidă și exigibilă și anterioară actelor contestate, aceste tranzacții fictive au cauzat reclamantului prejudicii, întrucât prin acestea s-au fraudat interesele Băncii și s-a creat starea de insolvabilitate a părților, iar cei care au procurat și au revocat acte de donație au cunoscut despre caracterul fictiv al acestor acte și că se face anume cu scopul de a nu permite Băncii să-și încaseze creanțele din bunurile înstrăinate.

Tranzacțiile menționate sunt fictive, frauduloase și urmează a fi declarate nule de instanța de judecată pentru a restabili legalitatea și drepturile încălcate a creditorului-reclamant.

A solicitat admiterea acțiunii și constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012 încheiat între Tihon Stela și Tihon Vasile cu Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile, contractului subsecvent acestuia nr. 20246 din 06.10.2016, încheiat între Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile cu Balan Svetlana, în privința bunului imobil cu nr. cadastral xxxx, xxxx.; repunerea părților pe poziții inițiale de până la înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral xxxx, xxxx. prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile a Svetlanei Balan și intabularea dreptului după Tihon Stela; constatarea nulității absolute a contractului de donație nr. 2/1/2012 din 29.03.2007, duplicat cu nr. 2-1/6391 din 17.09.2007 și certificatul de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015 în privința terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, nr. cadastral xxxx, înscris cu drept de proprietate după Balan Svetlana; repunerea părților pe poziții inițiale, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile a Svetlanei Balan în privința terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx și intabularea dreptului după Tihon Stela; constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015 în privința bunului imobil, teren agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx, înscris cu drept de proprietate după Balan Svetlana; repunerea părților pe poziții inițiale, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile a Svetlanei Balan în privința terenului agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx și intabularea dreptului după Tihon Stela; constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 6045 din 24.07.2013 încheiat între Tihon Lilia cu Sonic Angela, în privința bunului imobil cu nr. cadastral xxxx, xxxx, xxxx, xxxx; repunerea părților pe poziții inițiale, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile a Angelei Iustin Sonic în privința imobilului cu nr. cadastral xxxx, xxxx, xxxx, xxxx și intabularea dreptului după Tihon Lilia și încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședinței de judecată din 11 iulie 2018, reclamantul a depus cerere de completare a pretențiilor solicitând constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012 încheiat între Tihon Stela și Tihon

Vasile cu Nimerenco Alexandru și Nimerenco Mariana și a contractului subsecvent acestuia nr. 20246 din 06.10.2016, încheiat între Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile cu Balan Svetlana, în privința bunului imobil cu nr. cadastral xxxx, xxxx.01; repunerea părților pe poziții inițiale de până la înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral xxxx, xxxx prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile a Svetlanei Balan și intabularea dreptului după Tihon Stela; constatarea nulității absolute a contractului de donație nr. 2/1/2012 din 29.03.2007, duplicat cu nr. 2-1/6391 din 17.09.2007 și certificatul de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015 în privința terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx, înscris cu drept de proprietate după Balan Svetlana; constatarea nulității absolute a Acordului de desfacere a contractului, înregistrat cu nr. 5743 la data de 27.11.2012 de către notarul public Vladimir Bîstrițchi, prin care a fost reziliat contractul de donație nr. 453 din 16.09.2009; repunerea părților în poziții inițiale de până la rezilierea contractului de donație nr. 453 din 16.09.2009, prin radierea din Registrul bunurilor imobile a înscrierii despre dreptul de proprietate a Svetlanei Balan asupra terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx și restabilirea înscrierii dreptului de proprietate după Tihon Stela în baza contractului de donație nr. 453 din 16.09.2009, înscris în registrul bunurilor imobile la data de 16.09.2009 cu nr. 3101/09/15344; constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015 în privința terenului agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx, înscris cu drept de proprietate după Balan Svetlana; constatarea nulității absolute a Acordului de desfacere a contractului, prin care a fost reziliat contractul de donație nr. 454 din 16.09.2009; repunerea părților în poziții inițiale de până la rezilierea contractului de donație nr. 454 din 16.09.2009, prin radierea din Registrul bunurilor imobile a înscrierii despre dreptul de proprietate a Svetlanei Balan asupra terenului agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx și restabilirea înscrierii dreptului de proprietate după Tihon Stela în baza contractului de donație nr. 454 din 16.09.2009, înscris în registrul bunurilor imobile la data de 16.09.2009 cu nr. 3101/09/15343; constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 6045 din 24.07.2013 încheiat între Tihon Lilia cu Sonic Angela, în privința bunului imobil cu nr. cadastral xxxx, xxxx, xxxx, xxxx; repunerea părților în poziții inițiale, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile a Angelei Sonic în privința imobilului cu nr. cadastral xxxx, xxxx, xxxx, xxxx și intabularea dreptului după Tihon Lilia; încasarea în mod solidar din contul pârâților a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat în mărime de 400 de lei, cheltuieli de citare publică 220 de lei și cheltuieli de executare a măsurilor de asigurare 4 220 de lei, în total 4 840 de lei.

În ședința de judecată din 11 aprilie 2018, prin încheiere protocolară, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii notarul Chigaiian Tamara, notarul Ceban Galina, notarul Vișanu Oxana și Vasile Tihon.

În ședința de judecată din 29 mai 2018, prin încheiere protocolară, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii notarul Bîstrițchi Vladimir și notarul Chirtoacă Petru.

Prin hotărârea din 13 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de BC „Energbank” SA împotriva

Stelei Tihon, Tihon (Capșa) Lilia, Balan Svetlana, Sonic Angela, Nimerenco Alexandru, Nimerenco Mariana, intervenienți accesorii Tihon Vasile, notarii Vișanu Oxana, Ceban Galina, Chigaian Tamara, Chitoroagă Petru, Bîstrițchi Vladimir privind constatarea nulității absolute a actelor juridice.

Prin decizia din 14 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de BC „Energbank” SA și s-a menținut hotărârea din 13 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, fiind dată o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele probelor prezentate, iar hotărârea fiind legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

A stabilit că, prima instanță just a concluzionat că, contractul de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012 încheiat între Tihon Stela și Tihon Vasile cu Nimerenco Alexandru și Nimerenco Mariana, contractul de vânzare-cumpărare nr. 20246 din 06.10.2016, încheiat între Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile cu Balan Svetlana, precum și contractul de vânzare-cumpărare nr. 6045 din 24.07.2013 încheiat între Tihon Lilia cu Sonic Angela, corespund întru totul exigențelor impuse de lege, iar temeiuri de declarare a nulității acestor contracte nu au fost stabilite. Or, cauze de nulitate sunt acele împrejurări care învederează lipsa unui element structural al actului juridic sau încălcarea unei condiții legale de validitate, cum ar fi cauza ilegală a contractului.

De asemenea, sunt lipsite de o bază probatorie suficientă și argumentele invocate de apelant în susținerea poziției sale potrivit căreia scopul contractului de vânzare-cumpărare a fost eschivarea debitorului de la executarea documentului executoriu privind stingerea datoriei pe care Tihon Stela o avea față de Bancă, în baza hotărârii Judecătoriei Orhei din 24.10.2011 or, din materialele dosarului nu a putut fi stabilită legătura cauzală dintre încheierea contractului de vânzare-cumpărare și presupusa eschivare a debitorului de la executarea documentului executoriu.

Astfel, contractul de donație a terenului agricol nr. 2-1/2012 din 29.03.2007, duplicatul cu nr. 2-1/6391 din 17.09.2007, încheiat între Boaghe Ana și Guzun Valentina, Ursu Elena, Tesevici Irina, Balan Grigori; acordul de desfacere a contractului, încheiat între Balan Grigore și Tihon Stela, prin care a fost reziliat contractul de donație nr. 453 din 16.09.2009; acordul de desfacere a contractului, încheiat între Balan Grigore și Tihon Stela prin care a fost reziliat contractul de donație nr. 454 din 16.09.2009 nu este unul aparent, dar unul real, producând efecte juridice, inclusiv prin intabulare.

Instanța de apel a remarcat că, contractul de donație corespunde întru totul exigențelor impuse de lege, iar temeiuri de declarare a nulității acestor contracte nu au fost stabilite.

Colegiul civil a menționat că, argumentele reclamantului privind fictivitatea actelor nu și-au găsit confirmarea, sau reclamantul nu a prezentat probe în sensul art. 121-122 din Codul de procedură civilă, care să confirme cu certitudine că părțile contractante, de fapt, au avut intenția de a evita urmărirea bunurilor pârâtelor Tihon

Stela și Tihon (Capșa) Lilia întru achitarea datoriei existente față de BC „Energbank” SA.

Mai mult, instanța de apel a relevat că, faptul înstrăinării bunurilor imobile litigioase imediat după radierea sechestrului, precum și faptul semnării contractelor de vânzare-cumpărare litigioase în zilele următoare unor persoane apropiate părâtelor, nu au o legătură de cauzalitate ce ar confirma alegațiile reclamantului din cererea de chemare în judecată or, proprietarul are dreptul să exercite față de bunurile sale orice acțiuni care nu contravin legii și este liber să aleagă persoana cu care vrea să încheie contractul consacrat conform principiului libertății contractuale.

A menționat că, ridicarea sechestrului de pe bunurile fidejutorilor și semnarea contractelor de vânzare-cumpărare și a acordurilor de desfacere a contractelor de donație la o perioadă relativ scurtă după anularea măsurii de asigurare, nu echivalează cu caracterul fictiv al actelor juridice litigioase.

La fel, argumentul reclamantului precum că bunurile puse în gaj de către SRL „Tihstel-Agro” la licitații nu se vând, deoarece nu reprezintă nicio valoare, nu poate fi reținut și respectiv nu poate constitui temei de a declara nule actele juridice contestate.

Instanța de apel a reținut că, specific pentru actul juridic fictiv este faptul că acesta este încheiat fără intenția de a produce efecte juridice, pe când, în prezentul litigiu, o astfel de intenție nu este stabilită or, contractele de vânzare-cumpărare au fost înregistrate în Registrul bunurilor imobile, producându-și efectele juridice la această dată.

Deși reclamantul invocă că părțile Tihon Stela, Tihon (Capșa) Lilia au înstrăinat în mod fictiv pentru a nu onora obligațiile rezultate din contractele de credit încheiate SRL „Tihstel-Agro”, acest argument are un caracter declarativ, pe motiv că la dosar nu sunt anexate careva înscrisuri care ar confirma imposibilitatea executării hotărârii judecătorești irevocabile din contul bunurilor debitorului SRL „Tihstel-Agro”.

Cât privește afirmația reclamantului cu referire la faptul că, contractele de vânzare-cumpărare contestate ar fi fost fondate pe o cauză ilicită, instanța a apreciat-o drept neîntemeiată, dat fiind că, la caz, cauza contractului fiind una licită, nefiind stabilită intenția ascunsă a părților la semnarea acestui contract. Mai mult, la judecarea cauzei s-a stabilit că, la momentul încheierii actelor juridice litigioase, prin aplicarea semnăturii în contracte, părțile și-au manifestat voința în vederea nașterii unor raporturi juridice, care s-au consumat prin încheierea contractelor și înregistrarea acestora la OCT.

A menționat că, părțile contractante în cadrul prezentului proces au confirmat intenția de a vinde/cumpăra bunurile litigioase, consimțământul acestora nefiind viciat.

Referitor, la argumentele precum că, părțile contractelor de vânzare-cumpărare sunt rude, aceste aspecte, nu denotă nulitatea contractelor.

La 31 ianuarie 2022, BC „Energbank” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei și a încheierilor instanței de apel din 14 septembrie 2021 cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată sau pronunțarea unei decizii noi prin care să fie admisă integral acțiunea.

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare și a menționat că, ambele instanțe de judecată au restricționat în mod inadmisibil dreptul Băncii de a aduna și prezenta probe prin intermediul instanței de judecată care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, și nu au creat condiții pentru exercitarea drepturilor procedurale pentru ca Banca să poată să-și susțină poziția sa asupra circumstanțelor de fapt ale cauzei.

Mai mult, o altă încălcare care a dus la soluționarea greșită a cauzei și la încălcarea dreptului Băncii la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, reprezintă refuzul ilegal și arbitrar al instanței de apel, contrar prevederilor art. 121 din Codul de procedură civilă și a pct. 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, de a admite solicitarea Băncii de sesizare a Curții Constituționale pentru a se expune în privința constituționalității prevederilor art. 119 alin. 1 din Codul de procedură civilă, pe care instanța de apel le-a aplicat la soluționarea demersului Băncii de reclamare a probelor or, demersul Băncii de sesizare a Curții Constituționale respecta întru totul cerințele alin. (2) art. 12¹ din Codul de procedură civilă și pct. 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 și instanța de apel nu era în drept de a refuza în acceptarea acestui demers, fapt indicat expres și la paragraful 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

Respectiv, aceste circumstanțe indică cert la faptul că instanța de apel nu a asigurat Băncii dreptul la examinarea cauzei într-un mod echitabil și contradictoriu, motiv din care decizia adoptată astfel necesită a fi casată, iar cauza restituită instanței de apel pentru rejudecare, în alt complet de judecată.

A indicat că, decizia contestată este una nemotivată și ilegală și nu corespunde garanțiilor implicite ale art. 6 § 1 CEDO, care includ obligația instanței de a motiva hotărârile judecătorești, întrucât doar o decizie motivată demonstrează părților că cauza lor a fost audiată în mod real, și deși art. 6 § 1 nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, totuși, instanța de apel în motivarea soluției sale expuse în decizie nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a dat o apreciere arbitrară probelor și argumentele invocate de Bancă referitor la caracterul fictiv și fraudulos al contractelor încheiate, respingând în consecință în mod ilegal apelul Băncii.

A susținut că fictivitatea înstrăinării imobilelor din patrimoniul persoanelor care erau obligate prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 24.10.2011 la achitarea de sume bănești către Bancă, se demonstrează și prin faptul că după aceste înstrăinări de bunuri, Tihon (Balan) Stela și Tihon (Capșa) Lilia Iustin, nu au mai dobândit în proprietate nici un bun, pentru a nu da posibilitate Băncii de a încasa suma de bani datorată din contul bunurilor dobândite, ceea ce demonstrează că înstrăinările acelor imobile menționate supra, au fost făcute exclusiv cu intenția de a frauda interesele Băncii, pentru ca Banca să nu aibă din ce executa silit sumele de bani dispuse spre încasare prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 24.10.2011.

Respectiv, aprecierea tuturor acestor probe și circumstanțe a fost făcută de către instanța de apel în mod arbitrar, contrar prevederilor de apreciere a probelor prevăzute de art. 130 alin. (3), (4) din Codul de procedură civilă.

A menționat că, instanța de apel greșit a calificat juridic raporturile materiale litigioase și nu a aplicat prevederile art. 221 alin. (1) și art. 207 alin. (1) din Codul civil.

Din probele care au fost administrate la materialele cauzei, se poate constata cu certitudine că actele juridice încheiate reprezintă acte juridice fictive, fondate pe o cauză falsă, care au avut menirea să creeze pentru Bancă o aparență juridică (de înstrăinare a imobilelor), ce implică o neconcordanță intenționată între voința lor reală și voința declarată în acte, motivul încheierii acestor acte fiind unul vădit fictiv.

Manifestarea voinței demonstrată de vânzători în cazul acestor acte este cu certitudine una fictivă și falsă, având ca scop inducerea în eroare a Băncii, creând aparența existenței actului juridic în realitate, motiv din care urmează a fi anulate.

La 14 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaiților copia cererii de recurs depusă de BC „Energbank” SA, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 72, vol. III).

La 10 martie 2022, de către Angela Sonic a fost depusă referință prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil (f.d. 86-89, vol. III).

La 10 martie 2022, de către Lilia Tihon, reprezentată de avocatul Serghei Șteliman a fost depusă referință prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind depus de o persoană neîmpuțernicită și declararea recursului ca fiind inadmisibil (f.d. 90-93, vol. III).

La 18 martie 2022, de către Stela Tihon, reprezentată de avocatul Ludmila Spînu a fost depusă referință prin care a solicitat respingerea cererii de recurs ca fiind depusă în afara termenului (f.d. 103-107, vol. III).

La 22 martie 2022 și respectiv 29 martie 2022, de către BC „Energbank” SA au fost depuse obiecții la referințele adresate de către intimaiți (f.d. 110-132, 133-138, vol. III).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 14 septembrie 2021.

La data de 12 noiembrie 2021 a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 48, vol. III), însă date privind recepționarea deciziei instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 31 ianuarie 2022, astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin încheierea din 29 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând decizia din 14 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursului, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare, pentru motivele ce succed.

În condițiile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Analizând materialele dosarului, instanța de recurs retine că prin încheierea Judecătorei Orhei nr. 2-1311/2011 din 09 iunie 2011, s-a dispus aplicarea sechestrului asupra mijloacelor bănești în sumă de 2 796 559, 41 de lei, care se află și care vor parveni pe conturile bancare a SRL „Tihstel-Agro” deschise în instituțiile bancare din Republica Moldova, cu excepția mijloacelor bănești care se află și care vor parveni pe conturile bancare a SRL „Tihstel-Agro”, deschise la BC „Energbank” SA; s-a pus sechestru asupra altor bunuri mobile și imobile, care aparțin cu drept de proprietate SRL „Tihstel-Agro”, în sumă totală de 2 796 559,41 de lei; pe bunurile mobile și imobile, care aparțin cu drept de proprietate fidejuserilor cet. Tihon Stela Grigore și Tihon (Capsa) Lilia Iustin; s-a interzis organului fiscal eliberarea SRL „Tihstel-Agro” a certificatelor privind luarea la evidență a conturilor bancare (f.d. 15-15).

Prin hotărârea Judecătorei Orhei nr. 2-1311/2011 din 24 octombrie 2011, devenită definitivă la 12.06.2013, s-a admis acțiunea înaintată de BC „Energbank” SA către SRL „Tihstel-Agro”, Tihon Stela Grigore și Tihon (Capsa) Lilia Iustin privind încasarea datoriei și s-a dispus încasarea în mod solidar a datoriei aferente contractului de credit în mărime de 3 026 543 de lei și a taxei de stat achitate la depunerea acțiunii în sumă de 50 000 de lei (f.d. 16-18).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. 2a-1214/12 din 26 iunie 2012, s-a admis recursul declarat de SRL „Tihstel-Agro”, s-a casat parțial încheierea Judecătorei Orhei din 09 iunie 2011, în partea aplicării sechestrului pe bunurile mobile și imobile, care aparțin cu drept de proprietate pârâților Tihon Stela Grigore și Tihon (Capsa) Lilia Iustin, și în această parte s-a pronunța o încheiere nouă prin care s-a respins cerința reclamantului de asigurare a acțiunii prin aplicarea sechestrului pe bunurile, mobile și imobile, care aparțin cu drept de proprietate pârâților Tihon Stela și Tihon (Capsa) Lilia. În rest, încheierea Judecătorei Orhei din 09.06.2011, a fost menținută (f.d. 23-24).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2r-447/13 din 12 iunie 2013, s-a respins recursul declarat de reprezentantul recurentului SC „Tihstel-Agro” SRL, avocatul Bucataru Serghei și s-a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2013 privind restituirea apelului declarat de către SC „Tihstel-Agro” SRL, Tihon Stela Grigore și Capșa Lilia Iustin, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Energbank” SA împotriva SC „Tihstel-Agro” SRL, Capșa Lilia și Tihon Stela cu privire la încasarea datoriei (f.d. 24-26).

Potrivit extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr.13960 din 30 iunie 2008, în calitate de asociați a SC „Tihstel-Agro” SRL sunt înregistrați Tihon Stela cu o cotă de 1350 de lei, ce constituie 25% și Capșa Lilia cu o cotă de 4050 lei, ce constituie 75% (f.d. 22).

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxx, xxxx din 08.06.2017, în calitate de proprietar a bunurilor imobile menționate este înregistrată Balan Svetlana Profire în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 20246 din 06.10.2016, anterior acestei înscrieri la 05.11.2012 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012, anterior înscrierii precedente la 01.08.2001 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Tihon Stela Grigore și Tihon Vasile Fiodor în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.3-1164

din 25.04.1996 și titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxxx din 03.07.2001 (f.d. 28).

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxx din 08.06.2017, în calitate de proprietar a 1/4 din bunul imobil menționat este înregistrată după Balan Svetlana Profire în baza certificatului de moștenitor legal nr.4889 din 09.07.2015, anterior acestei înscrieri, la 02.04.2007 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Balan Grigori Vasili în baza contractului de donație duplicat nr.2-1/6391 din 17.09.2007, nr.2/1/2012 din 29.03.2007, anterior acestei înscrieri la 16.09.2009 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Tihon Stela Grigore în baza contractului de donație nr. 453 din 16.09.2009, anterior acestei înscrieri la 02.04.2007 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Balan Grigori Vasili în baza contractului de donație nr.2/1/2012 din 29.03.2007 (f.d.30-30).

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxx din 08.06.2017 în calitate de proprietar a bunului imobil menționat este înregistrată după Balan Svetlana Profire în baza certificatului de moștenitor legal nr.4889 din 09.07.2015, anterior acestei înscrieri la 02.04.2007 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Balan Grigori Vasili în baza contractului de donație nr.2-1/2011 din 29.03.2007, anterior acestei înscrieri la 16.09.2009 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Tihon Stela Grigore în baza contractului de donație nr.454 din 16.09.2009, anterior acestei înscrieri la 02.04.2007 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Balan Grigori Vasili în baza contractului de donație nr.2-1/2011 din 29.03.2007 (f.d. 31-31).

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxx, xxxx, xxxx, xxxx din 08.06.2017 în calitate de proprietar a bunurilor imobile menționate este înregistrată Sonic Angela Iustin în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6045 din 24.07.2013, anterior acestei înscrieri la 16.08.2000 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Tihon Lilia Iustin în baza certificatului de moștenitor nr.3700 din 21.06.2000, contract de împărțire a bunurilor succesoriale nr.3703 din 21.06.2000, anterior acestei înscrieri la 10.08.1999 dreptul de proprietate fiind înregistrat după Capșa Iustin Vasilevici în baza Deciziilor Com. Executiv nr. 6 din 07.01.1970, nr.7/8/15 din 11.07.1985, titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxxx din 12.02.1998 (f.d. 32-32).

Din contractul de vânzare-cumpărare nr. 6045 din 24.07.2013, se atestă că Tihon Lilia Iustin în calitate de vânzător, a vândut, iar Sonic Angela Iustin în calitate de cumpărător, a cumpărat bunurile imobile cu nr. cadastrale xxxx, xxxx.01, xxxx.02, xxxx.03, situate în orașul Xxxx, Republica Moldova (f.d. 98-100).

Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 20646 din 06.10.2016, Nimerenco Alexandru și Nimerenco Mariana în calitate de vânzători, au vândut, iar Balan Svetlana în calitate de cumpărător, a cumpărat bunurile imobile cu nr. cadastrale xxxx, xxxx.01 situate în mun. Xxxx (f.d. 104- 107).

Potrivit copiei contractului de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012, Tihon Stela și Tihon Vasile în calitate de vânzători, au vândut, iar Nimerenco Alexandru în calitate de cumpărător, a cumpărat bunurile imobile cu nr. cadastrale xxxx, xxxx situate în mun. Xxxx (f.d. 108-110).

Din contractul de donație nr. 453 din 16.09.2009, rezultă că Balan Grigori, în calitate de Donator, a donat către Tihon Stela în calitate de Donatar, ¼ din terenul

agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx situat în r. Xxxx (f.d. 112- 112).

Prin acordul de desfacere a contractului 27 noiembrie 2012, Balan Grigori în comun cu Tihon Stela au convenit de a anula contractul de donație nr. 453 din 16.09.2009, părțile revenind la poziția inițială (f.d. 113, vol. I).

Potrivit copiei contractului de donație a terenului agricol nr. 2-1/2012 din 29.03.2007, Boaghe Ana, în calitate de Donator, a donat către Guzun Valentina, Ursu Elena, Tesevici Irina, Balan Grigori în calitate de Donatar, câte $\frac{1}{4}$ din terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx situat în r-l Xxxx (f.d. 114- 114 verso, vol. I).

Potrivit copiei contractului de donație nr. 454 din 16.09.2009, Balan Grigori, în calitate de Donator, a donat către Tihon Stela în calitate de Donatar, $\frac{1}{4}$ din bunul imobil, terenul agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx situat în r. Xxxx (f.d. 116-116 verso, vol. I).

Potrivit copiei contractului de donație a terenului agricol nr. 2-1/2011 din 29.03.2007, Boaghe Ana, în calitate de Donator, a donat către Balan Grigori în calitate de Donatar, bunul imobil, terenul agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx situat în r-l Xxxx (f.d. 117-117 verso, vol. I).

Potrivit copiei certificatului de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015, se atestă că moștenitor a averii defunctului Balan Grigori este soția Balan Svetlana, averea succesorală constituită din $\frac{1}{4}$ cotă parte din terenul agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx; bunul imobil, terenul agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx (f.d. 118, vol. I).

Înaintând prezenta acțiune, reclamantul a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012 încheiat între Tihon Stela și Tihon Vasile cu Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile și a contractului subsecvent acestuia nr. 20246 din 06.10.2016, încheiat între Nimerenco Alexandru Ion și Nimerenco Mariana Vasile cu Balan Svetlana, în privința bunului imobil, teren pentru construcții cu suprafața de 0,05 ha cu nr. cadastral xxxx, și construcția (casă de locuit individuală) cu suprafața la sol de 99,8 m² cu nr. cadastral xxxx.01; repunerea părților pe poziții inițiale de până la înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral xxxx, xxxx.01 prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 9161 din 02.11.2012, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul Bunurilor imobile a Svetlanei Balan și intabularea dreptului după Tihon Stela; constatarea nulității absolute a contractului de donație nr. 2/1/2012 din 29.03.2007, duplicat cu nr. 2-1/6391 din 17.09.2007 și certificatul de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015 în privința terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx, înscris cu drept de proprietate după Balan Svetlana; constatarea nulității absolute a Acordului de desfacere a contractului, înregistrat cu nr. 5743 la data de 27.11.2012 de către notarul public Bistrițchi Vladimir, prin care a fost reziliat contractul de donație nr. 453 din 16.09.2009; repunerea părților pe poziții inițiale de până la rezilierea contractului de donație nr. 453 din 16.09.2009, prin radierea din Registrul Bunurilor imobile a înscrierii despre dreptul de proprietate a Svetlanei Balan asupra terenului agricol, cu suprafața totală de 0,8110 ha, cu nr. cadastral xxxx și restabilirea înscrierii dreptului de proprietate după Tihon Stela în baza contractului de donație nr. 453 din 16.09.2009, înscris în registrul bunurilor imobile la data de 16.09.2009 cu nr. 3101/09/15344; constatarea nulității absolute a

certificatului de moștenitor legal nr. 4889 din 09.07.2015 în privința bunului imobil terenului agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx, înscris cu drept de proprietate după Balan Svetlana; constatarea nulității absolute a Acordului de desfacere a contractului, prin care a fost reziliat contractul de donație nr. 454 din 16.09.2009; repunerea părților pe poziții inițiale de până la rezilierea contractului de donație nr. 454 din 16.09.2009, prin radierea din Registrul Bunurilor imobile a înscrierii dreptului de proprietate a Svetlanei Balan asupra imobilului terenului agricol, cu suprafața de 0,0794 ha, situat în r. Xxxx, cu nr. cadastral xxxx și restabilirea înscrierii dreptului de proprietate după Tihon Stela în baza contractului de donație nr. 454 din 16.09.2009, înscris în registrul bunurilor imobile la data de 16.09.2009 cu nr. 3101/09/15343; constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 6045 din 24.07.2013 încheiat între Tihon Lilia cu Sonic Angela, în privința bunului imobil teren pentru construcție cu nr.cadastral xxxx, casă de locuit individuală cu nr.cadastral xxxx, construcție accesorie cu nr.cadastral xxxx, construcție accesorie cu nr.cadastral xxxx; repunerea părților pe poziții inițiale, cu radierea înscrierii dreptului de proprietate din Registrul Bunurilor imobile a Angelei Sonic în privința imobilului teren pentru construcție cu nr.cadastral xxxx, casă de locuit individuală cu nr.cadastral xxxx, construcție accesorie cu nr.cadastral xxxx, construcție accesorie cu nr.cadastral xxxx și intabularea dreptului după Tihon Lilia; încasarea în mod solidar din contul pârâților a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat 400 de lei, cheltuieli de citare publică 220 de lei și cheltuieli de executare a măsurilor de asigurare 4 220 de lei, în total 4 840 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanța a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Curtea de Apel Chișinău judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 14 septembrie 2021 a respins cererea de apel depusă de Banca Comercială „Energbank” SA, cu menținerea hotărârii Judecătoriai Chișinău din 13 aprilie 2019.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că instanța ierarhic inferioară pripit a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării superficiale a litigiului dedus judecății și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză, prin se impune rejudecarea cauzei în ordine de apel.

Din conținutul normelor procedurale enunțate supra se deduce că, hotărârea judecătorească trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care sau înlăturat cererile părților. O hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele „pro” și „contra” care au format, în fapt și în drept, convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată, argumente care, în mod necesar, trebuie să se raporteze, pe de o parte, la supozițiile și argumentele părților, iar, pe de altă parte, la dispozițiile legale aplicabile raportului juridic litigios, în caz contrar hotărârea se va considera lipsită de suport probatoriu și legal și pronunțată cu nerespectarea prevederilor legale.

Colegiul relievă că instanța de apel expunând în decizia argumentele cu privire la netemeinicia acțiunii, nu a combătut alegațiile reclamantului cu privire la intenția de a evita urmărirea bunurilor a pârâtelor Tihon Stela și Tihon (Capșa) Lilia întru achitarea datoriei existente față de BC „Energbank” SA. Or, instanța de recurs

remarcă că în perioada anilor 2008 - 2010, BC „Energbank” SA a acordat SRL „Tihstel-Agro” mai multe împrumuturi: în baza contractului de credit nr. 897-44 din 30.05.2008 cu acordurile adiționale din 31.12.2008, 01.04.2009, 15.05.2009, 15.06.2009, 15.11.2009, 15.05.2010, 19.11.2010 – a sumei de 1 030 000 lei, cu termenul final de rambursare la 29.05.2013; în baza contractului de credit nr. 897-46 din 29.08.2008, cu acordurile adiționale din 15.06.2009, 15.07.2009, 15.01.2010, 15.11.2010, 06.08.2010 – a sumei de 970 000 lei, cu termenul final de rambursare la 28.08.2013; în baza contractului de credit nr. 897-49 din 04.03.2010 – a sumei 600 000 lei, cu termenul final de rambursare la 03.03.2012, iar rambursarea acestor credite și plăți aferente au fost garantate de de rînd cu debitorul SRL „Tihstel-Agro” prin contractele de gaj încheiate cu banca și, de către fidejuserii Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa), asociații SRL „Tihstel-Agro”, prin semnarea contractelor de fidejusiune din 30 mai 2008. Astfel, potrivit hotărârii din 24 octombrie 2011 a Judecătoriei Orhei (nr. 2-1311/2011), devenită definitivă la 12 iunie 2013, prin care acțiunea BC „Energbank” SA a fost admisă și s-a dispus încasarea de la SRL „Tihstel-Agro”, Stela Tihon și Lilia Capșa, în mod solidar, a datoriei aferente contractului de credit în sumă de 3 076 543 de lei, cît și a taxei de stat în sumă de 50 000 lei, s-a constatat că și asociații SRL „Tihstel-Agro”, Stela Tihon și Lilia Capșa, prin contractele de fidejusiune din 30 mai 2008, au garantat cu toată averea care le aparține rambursarea la timp a creditului acordat SRL „Tihstel-Agro” prin contractul de credit nr. 897-44 din 30.05.2008 și acordurile adiționale corespunzătoare, cît și a dobînzii pentru utilizarea creditului, dobînzii aferente majorate, penalităților, comisioanelor, a pagubelor în caz de nerembursare a creditului sau a rambursării necorespunzătoare (f.d. 16-18, vol. I).

La acest capitol, Colegiul constată că instanța ierarhic inferioară, a evitat să acorde deplină eficiență prevederilor art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nu a verificat minuțios circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, în special cu privire la acțiunile/operațiunile întreprinse de către Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) după inițierea procesului civil la 01.06.2011 de către BC „Energbank” SA împotriva SRL „Tihstel-Agro”, Stela Tihon și Lilia Capșa, și pronunțarea hotărârii din 24 octombrie 2011 a Judecătoriei Orhei (nr. 2-1311/2011), devenită definitivă la 12 iunie 2013, cît și ulterior în procesul de executarea a acestei hotărîri or, este relevant cazului că Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) în raporturile cu creditorul BC „Energbank” SA aveau calitatea de fidejuseri, garantând astfel rambursarea creditelor și tuturor plăților aferente contractului de credit menționat mai sus. Anume prezentului raport litigios, în care se pretinde caracterul fictiv și fraudulos al contractelor încheiate de pârâți, sunt sau nu lipsite sau bazate pe o cauză falsă/ilicită încheierea contractelor de înstrăinare a bunurilor ce le aparțineau pîrîților, Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa), se impunea aprecierile și constatările corespunzătoare. Or, obiectul acțiunii fiind anularea unor contracte presupus a fi fictive încheiate între părți care sunt între rude/prieteni de familie, și care au fost sau nu încheiate cu scopul de a fraudă interesele Băncii pentru ca în rezultat Banca să nu aibă posibilitatea de a urmări bunurile înstrăinate și a încasa suma datorată de debitori în mărime de 3 026 543 de lei.

Concomitent Colegiul reține că atât în cadrul examinării cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, după cercetarea înscrisurilor și probelor din dosar

urmasă de o apreciere certă și la perioada din care au fost anulate măsurile de asigurare și scoaterea sechestrelor de pe bunurile imobile care aparțineau fidejutorilor Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) și încheierea contractelor propriu zise de către Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa). Astfel, se va determina caracterul procedurilor de înstrăinare (vânzare/donație) a bunurilor imobile care aparțineau fidejutorilor Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa), în special a modului în care au fost efectuate aceste tranzacții și legătura cu persoanele care au participat la încheierea acestor contracte. Totodată, instanța de recurs notează că după înstrăinarea acestor imobile din patrimoniul persoanelor care erau obligate prin hotărârea din 24 octombrie 2011 a Judecătorei Orhei la achitarea sumelor bănești către Bancă, Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) nu au mai dobândit în patrimoniul lor nici un bun, fapt care generează imposibilitatea Băncii de a executa silit încasarea sumele de bani adjudecate prin hotărârea din 24 octombrie 2011 a Judecătorei Orhei.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, cele descrise indică la examinarea superficială a apelului, deoarece prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestuia și care presupune în sine lămurirea completă a situației de fapt în bază probelor pertinente și admisibile.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară și suficientă din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să expună asupra temeiniciei și legalității hotărârii contestate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

De altfel, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

Prin urmare, la rejudecarea cauzei aceste aspecte urmează a fi verificate prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept invocate.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate *supra*, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod incomplet, deoarece omisiunile expuse mai sus relevă că nu sînt respectate condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu este analizată însăși intenția pe perioada încheierii contractelor de către fidejutorii Stela Tihon și Lilia Tihon (Capșa) prin prisma explicațiilor părților și probelor din dosar, de altfel fiind încălcat și principiul nemijlocirii.

Or, în conformitate cu art. 25 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozitiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele

materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni și a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei civile la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor ambelor părți, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni.

Se casează decizia din 14 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni împotriva Stelei Tihon, Lilia Tihon (Capșa), Svetlana Balan, Angela Sonic, Alexandru Nimerenco, Mariana Nimerenco, intervenienți accesorii Vasile Tihon, notarii Oxana Vișanu, Galina Ceban, Tamara Chigaian, Petru Chitoroagă, Vladimir Bîstrițchi privind constatarea nulității absolute a actelor juridice, cu restituirea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Victor Burduh